

زهر احمدی پور، معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با حضور در ایسنا اعلام کرد: هم‌زمان با روز بزرگداشت فردوسی، سروده‌ای ایران با شماره ۱۳۹۵ در فهرست آثار ملی کشور ثبت شد. «ای ایران ای مرز پر گهر برادر شهرپور ۱۳۲۲ حسین گل‌گلاب سرود و روح... خالقی، موسیقی آن را در آواز خلق کرد و غلامحسین بنان» نیز آن را خواند.

هنر

گرامی‌داشت فردوسی در زادگاه حکیم توس

آیین گرامی‌داشت یادروز فردوسی عصرروز بیست و چهارم در پاژ، زادگاه حکیم توس برگزار شد. در این مراسم که به همت بنیاد فردوسی توس و جمعی از مسئولان معاونت روستایی استانداری خراسان رضوی برگزار شد، استاد یگانه در دو بخش به شاهنامه خوانی و اجرای موسیقی پرداخت. نقالی، اجرای حرکات آیینی از روستای پاژ و گلبران آرامگاه دکتر توسی، تندیس، بنیان‌گذار بنیاد فردوسی، از دیگر برنامه‌های این مراسم بود. جشنواره ملی عکس شاهنامه نیز روز گذشته در آرامگاه فردوسی برگزار شد. این نمایشگاه که به کوشش بنیاد فردوسی توس و با همکاری یگانه میراث فرهنگی توس برپا شده است، تا اوایل خرداد ماه در برابر دیدگان علاقه‌مندان خواهد بود. ۵۷ عکس این جشنواره که با دوروی ۴ عکاس از میان ۱۱۰۰ عکس انتخاب شده است، با موضوعات: آرامگاه دکتر توسی، تندیس‌های فردوسی در سراسر ایران و جهان، نقاشی‌ها و آثار مجسمی و محیطی برگرفته از شاهنامه، نقالان و هنرهای نمایشی مرتبط با شاهنامه ونمود شاهنامه در زندگی اقوام ایران در گستره ایران بزرگ فرهنگی است. این جشنواره همچنین از پنجم تا دوازدهم خرداد، در تهران ادامه خواهد یافت.

هدیه بهزاد شیشه گران برای سالروز بزرگداشت فردوسی

بهزاد شیشه‌گران نقاش پیشکسوت برای سالروز بزرگداشت فردوسی پیاده‌داد. به گزارش خبرنگار مهر، بهزاد شیشه‌گران نقاش و گرافیس‌ت به مناسبت روز بزرگداشت فردوسی پیامی نوشت: «ار دیب‌هشت‌روز بزرگداشت ابوالقاسم فردوسی پدر آورنده بزرگ‌ترین رزم‌نامه جهان است که همه‌ساله در این روز آیین‌های بزرگداشت فردوسی وشاهنامه در دانشگاه‌هاو نهادهای پژوهشی کشور برگزار می‌شود. نام‌آواز فردوسی در سرتاسر جهان ستوده شده است تا جایی که سده‌ی شیرازی به نیکی و احترام از فردوسی یاد می‌کند و بارها از قهرمانان کتاب شاهنامه در آثار خود نام برده‌است و بیتی از شاهنامه ادر کتاب بوستان عین‌القل می‌کند.

چه‌خوش‌گفت فردوسی پاک‌زاد که رحمت‌بر آن تربت پاک‌باد مبارک‌موری که دانه کش‌است که جان دارود جان شیرین خوش‌است من نیز به پاس امروز تقدیر از آفرینش‌های ستودنی این شاعر بزرگ، پوستری از سیمای اورا که در سال ۱۳۶۸ طراح‌ی شده‌وازمجموعه‌مشاهیر ایران و جهان من است، با نگاهی دیگر در سال ۱۳۹۶ اجرا کرده‌ام و پیشکش می‌کنم به فردوسی بزرگ.

این پوستر و ده‌ها پوستر دیگر در خصوص مسائل سیاسی، فرهنگی واجتماعی که از سال ۱۳۵۱ تاکنون طراح‌ی شده و در ایران و خارج از ایران به نمایش درآمده‌اند، تماما بدون سفارش و بدون حمایت از جایی و یا کسی، با مناصب ومشکلات بسیار طراح‌ی، چاپ وانتشار یافته‌اند، تا شاید ادای دینی نسبت به مسائل فرهنگی واجتماعی کشورم باشد.

ضمن اینکه حمایت از فعالیت‌های فرهنگی واجتماعی وظیفه‌دولت‌هاست که متأسفانه تاکنون مغفول مانده‌است.

از درپچه تلگرام

برنامه‌های خود برای انتخابات

شورای شهر

رأب مخاطبان

ارائه هدید

گزارشی از نکوداشت فردوسی در یزد

طنین شاهنامه در شهر بادگیرها

این رسالت را برای ملل منطقه اکوایفا نموده‌اند. شاهنامه‌و اندیشه‌های تابناک دانی‌توس مرزهای ایران را در نور دیده و قلب مردمان منطقه ما را تسخیر نموده است. طبق تحقیقات انجام‌شده تا قبل از انقلاب اکتبر سال ۱۹۱۷ در قزاقستان که از کشورهای عضو اکومحسوب می‌گردد،مهر عروسان برخی از نواحی این سرزمین یک جلداز شاهنامه بوده‌است ودولت تاجیکستان، از دیگر کشورهای عضو این سازمان به مردم کشورش توصیه داده‌است نام‌فردندان خود را از اثر ماندگار حکیم توس برگزینند. و همین‌طور در کشورهای دیگر تاثیر این شاهکار بر اینده شاهنامه‌را روشن‌بوداز علاقه‌این مردم به اسطوره‌های ادبی‌خود که سرمایه فرهنگ وتاریخ‌اند. برنامه با اجرای خوب مجری و دعوت از دکتر جوتی نژاد معاون فرهنگ وارشاد اسلامی یزد آغاز شد و چه جالب بود که وی در مقام فردوسی پژوه مفت و خلاصه‌ای از مقاله‌ای را خواند که بزرگ‌ترین حماسه‌های جهان، شاهکار حماسی زبان فارسی وحامسه‌ملی ایرانیان و نیز بزرگ‌ترین سند هویت ایرانیان است و بدون شک فردوسی سلطان شعر است و شاهنامه گواه سلطنت اوست. موسسه فرهنگی اکوروز بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی را بر همه مردمان ادب دوست و ادب پرور جهان شادباش می‌گوید و اظهار امیدواری می‌کند افکار و اندیشه‌های گوینده بانام تاریخ در همگرایی و همدلی ما موثر و مفید باشد و پیام سیه سالار نظم فارسی را در زندگی خویش به عنوان سرمشق و سر لوحه زندگی خویش قرار بدیهم. سخن‌سرای توسی شاهنامه را با خرد آغاز می‌کند و خرد را افسر هر شهریار و تاج‌هر فرماندار و زینت هر انسان و ناچی جامعه بشری می‌داند که این پیام فردوسی بیش از هزار سال است که نقل محفل ادب پژوهان عالم است. شاهنامه تاریخ، اسطوره، ادب و توانایی زبان فارسی و مایرانیان را ثابت نمود. هزار شاه‌شاهنامه در پیروی وتقلید از این بهین‌نامه‌ها تالیف گردید ولی هیچ کدام به‌ز فای اندیشه‌های متعالی فردوسی و او تفکر او نرسید. خوانش بخشی از شاهنامه با اجرای استاد قاضی نسب، اجرای شاهنامه خوانی با هنر نمایی استاد کیخسرو دهقانی، اجرای سرودای ایران با هنرمندی نونهالان دبستان شاهد، اجرای پرده خوانی با هنرمندی نونهال فاطمه زار،ع شاهنامه خوانی نونهال شیرین اسماعیلی، شعر خوانی استاد باقر دهقان و اجرای موسیقی حماسی از آدان رستم به هنرمندی یک گروه این‌کنگره که دکتر شامصور شاه‌میرزا نماینده فرهنگی تاجیکستان آن را خواند، نوشته بود: تاریخ را بزرگان و نخبگان می‌آفرینند و نادانانند که بر پیکر اندیشه ملت‌ها روح و جان تازه می‌دمند و از خامه سحر آفرین آنان سخن راجان تازه می‌گیرد. فردوسی وشاهنامه، آن کاغذ بی‌گزندا و

سرود «ای ایران» هم‌زمان با روز بزرگداشت فردوسی، ثبت ملی شد

هم‌زمان با روز فردوسی و پاسداشت زبان فارسی در مشهد انجام گرفت

اعطای نشان فردوسی به ۷ پژوهشگر

و هنرمند ایرانی و خارجی

در دومین روز بزرگداشت یادروز فردوسی و پاسداشت زبان فارسی، دانشکده علوم دانشگاه فردوسی، میزبان شاهنامه پژوهانی از ایران و جهان بود که آمده بودند در شهر فردوسی نام‌یاد اورا گرامی ورنج‌سی‌ساله اورا قدر بدارند. در این برنامه که از طرف اداره کل فرهنگ وارشاد اسلامی خراسان رضوی، انجمن آثار مفاخر خراسان رضوی و با همکاری قطب علمی فردوسی دانشکده ادبیات و خرد سرای فردوسی برگزار شد، از ۷ پژوهشگر و هنرمند عرصه شاهنامه تجلیل و نشان فردوسی به آنها اهدا شد. عمت یلدیرم‌از ترکیه، علیم‌اشرف خان از هندوستان، عبدالغفور آرزو از افغانستان، دکتر حسن انوری، دکتر علی‌اشرف صادقی، دکتر علی‌رواقی و استاد شهرام ناظری بزرگانی بودند که نشان ۱۳۹۶ فردوسی بر سینه آنها نشست.

ابطال تمبر روز ملی بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی با حضور دکتر نوبخت معاون رئیس‌جمهور، استاد شهرام ناظری ومسئولان خراسان رضوی ورونمایی از آثار فرهنگی هنری شامل: کتاب شاهنامه نگاری از دکتر فاطمه‌ماه‌وان، فرهنگ جامع زبان فارسی از دکتر علی‌اشرف صادقی، ترجمه شاهنامه از ایتالوویتری از ایتالیا و تابولونفیس نقاشی قهوه‌خانه‌ای از استاد حمیدی از دیگر برنامه‌های این مراسم بود. در این مراسم نوبخت سخنگوی دولت در سخنانی گفت: نشست امروز نشستی متفاوت است زیرا از یک سو با حضور شخصیت‌های برجسته جهانی از کشورهای مختلف بر گرامی‌نویس‌های تک‌ریم شخصیتی که زبان و ادب پارسی در جهان بانام‌اش شناخته می‌شود از طرف دیگر این شخصیت بزرگ مورد تجلیل همه جهان است.

تشریح فعالیت‌های فرهنگستان زبان و ادب فارسی در روز پاسداشت زبان فارسی

بومی کردن دانش واژه‌گزینی، دستاورد فرهنگستان از سال ۶۹ تا ۹۶

زبان و ادبیات فارسی این است که واژه‌های مصوب فرهنگستان در کتاب‌های درسی رعایت شود. ۴۸ عنوان کتاب در مقاطع هفتم، هشتم و نهم بررسی شده است و فعالیت‌های سودمندی در حوزه دوزبانه داشته‌ایم. همچنین ما از این گروه خواستیم تا با جایزه فرهنگستان به مطبوعات که تاکنون چهار دوره آن برگزار شده‌است، همکاری کنند.

رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی در باره فعالیت‌های گروه واژه‌گزینی که به مدیریت خود اوست، گفت: در سال گذشته ۵۲۰ جلسه برگزار شده و حدود ۲۴۰۰ واژه به تصویب رسیده‌است. همچنین ۳۲۰۰ واژه در جلد چهاردهم فرهنگ واژه‌های مصوب منتشر شده‌است.

حداد عادل یادآور شد: گروه واژه‌گزینی در دوره کارشناسی ارشد دانشجویی پذیرد و دانشجویانی که گرفته‌اند، در حال نوشتن رساله‌های خود هستند. می‌توان گفت دستاورد فرهنگستان از سال ۶۹ تا ۹۶ بومی‌کردن دانش واژه‌گزینی است.

او افزود: گروه دیگر ادبیات انقلاب اسلامی با مدیریت محمدرضا ترکی است. توفیقی که این گروه در سال گذشته داشته، تألیف درس‌نامه برای درس ادبیات انقلاب اسلامی است. ادبیات انقلاب اسلامی در جاهای مختلف به صورت اختیاری تدریس می‌شد که هر استاد بر حسب سلیقه خود جزوه‌ای را به دانشجویان ارائه می‌داد اما با تألیف این درس‌نامه، ادبیات دفاع مقدس منسجم‌تر خواهد شد. همچنین این گروه کتاب‌شناسی

را برای پایان‌نامه‌ها در حوزه ادبیات دفاع مقدس و انقلاب اسلامی فراهم کرده‌است که این کتاب شامل پایان‌نامه‌هایی در حوزه ادبیات انقلاب و دفاع مقدس در سال‌های ۹۳ تا ۹۳۸ است.

حداد عادل در ادامه درباره گروه سوم اظهار کرد: گروه سوم ادبیات تطبیقی در فرهنگستان است که در سال گذشته فقدان در دامیر ابوالحسن نجفی را تجربه کرد. احمد سمیعی‌گیلانی علاوه بر ادبیات معاصر، مدیریت این بخش را نیز بر عهده دارد. کتاب «رآمدی بر ادبیات تطبیقی» در این گروه تصویب شده که علاوه بر آن در سنانما‌ی نیز برای گرایش ادبیات تطبیقی در حال بررسی و تألیف است.

او با اشاره به گروه ادبیات معاصر گفت: این گروه چهارمین گروه فرهنگستان است که سال گذشته سیر تحول ژورنالیسک در ایران را بررسی کرده‌است و سال گذشته سه کتاب را بیشتر اشعار منتشر شده‌اوبود، امسال منتشر کرد.

رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی در ادامه گفت: بخش دیگر فرهنگستان تصحیح متن است که عابدی‌مسئولیت آن را بر عهده دارد و برخی از متون ادبی را به صورت استاندارد تصحیح کرده‌است. این گروه در سال گذشته سه کتاب را تصحیح کرده‌است از جمله «سیاست‌نامه» و «دیوان قطران تبریزی».

صغیر هم گفت: این گروه در حال بررسی واژه‌های زبان فارسی در آسیای صغیر است. گفت: این گروه شش جلد

هنرهای تجسمی

شاهنامه به روایت نگارگران

در اهمیت شاهنامه فردوسی فارغ از اهمیت ادبی آن و تاثیری که در حفظ و نگهداری زبان فارسی داشت و روایت‌های حکیمانه و گسترش فرهنگ پهلوانی که در دل خود دارد، همین بس که در طول تاریخ هنر این سرزمین یکی از متونی که تجلیگاه جلوه‌هایی از هنرهای نمایشی و تجسمی بوده همین متن خلق شده در قرن چهارم هجری قمری است که فردوسی آن را در نزدیک به ۶۰ هزار بیت سرود.

از نقالی‌ها و پرده‌خوانی‌ها... که بگذریم تنها دو شاهنامه «بایسنقری» و «شاه طهماسب» می‌تواند معرف ظرفیت بالا و پیوند ادبیات و هنر در سرزمینمان باشد که از میراث‌های ملی گرانبهای این سرزمین هستند.

محمد علی رجعی نگارگر و پژوهشگر با مروری تاریخی درباره اهمیت شاهنامه در پیوندش با نگارگری به خبرنگار مهر گفت: نگارگران ما از دیرباز توجه این موضوع شده بودند که برای گسترش هنری چون نگارگری باید به زبان جامعی مثل ادبیات رجوع کنند تا به این وسیله هم زبان تجسمی گسترش پیدا کند و هم لایه‌های ظریف ادبیات به تصویر دربیاید تا بر این در این راستا نگارگران چهار نوع متن ادبی را شناسایی کردند.

رجعی ادامه داد: از دوره صفوی به بعد نگارگران سراغ متون مذهبی و دینی و قصص انبیاء هم آمدند. البته پیش از این هم روی مضامین مذهبی کارهایی انجام شده بود اما به این شکل گسترده نبود.

فردوسی گرچه مضامین ساده‌ای را در اشعارش انتخاب کرده و این مضامین را به شکل حماسی روایت می‌کند که برای هر نگارگری جذاب است، در عین حال مثل همه حکما ظاهر را پایی برای رسیدن به حقیقت و حکمت قرار داده‌است. وی در توضیح ویژگی‌های عمده شاهنامه برای این میزان توجه نگارگران در طول تاریخ به تصویرگری روایت‌های آن اظهار کرد: شاهنامه دوزبگویی عمده برای نگارگران داشته‌دارد. فردوسی گرچه مضامین ساده‌ای را در اشعارش انتخاب کرده و این مضامین را به شکل حماسی روایت می‌کند که برای هر نگارگری جذاب است، در عین حال مثل همه حکما ظاهر را پایی برای رسیدن به حقیقت و حکمت قرار داده‌است. او در واقع می‌خواست اعلام کند ایران با اعتقاد‌های عمیق خود از دیرباز فرهنگ توحیدی داشته و اینکه ما ملتی بودیم که هر گز بت نپرستیدیم و بهترین زمینه را پذیرش فرهنگ اسلامی را داشتیم.

وی همچنین از خلق یک شاهنامه با ۳۰ تصویر توسط ۲۱ هنرمند به سفارش فرهنگستان هنر گفت که وی در این کتاب دو اثر اثر ارائه داده و این کتاب هنوز منتشر نشده است. رجعی در پایان درباره خلق شاهنامه‌های مصور به

صورت انفرادی توسط نگارگران و نه به صورت گروهی آنگونه که در گذشته متداول بود نیز بیان کرد: در دوره جدید که هنرمندان شاهد تحولات سریعی هستند ویران «ایسم» در دنیا حاکم است به طوریکه هفته‌ای یک «ایسم» جدید اده می‌شود، نمی‌توان انتظار داشت که یک مکتب جامع در دوره معاصر بتواند وجود داشته باشد. در دنیا دیگر این موضوع منتفی است. امروزه هنر هنرمند ترجیح می‌دهد دریافت شخصی‌تری از هنر را ارائه دهد به همین دلیل حتی کار شاگردان یک استاد هم با هم متفاوت است. مهدی حسینی نقاش و پژوهشگران برجسته نیز درباره اهمیت شاهنامه برای نگارگران در طول تاریخ بیان کرد: شاهنامه به خاطر اینکه نماد خلق ما ایرانی‌ها بوده و هم به لحاظ اساطیری و هم از نظر تاریخی دارای اهمیت است، مورد توجه نگارگران بوده‌است. علاوه بر اینکه این کتاب نماد زبان ماست و پایه زبان ما را تشکیل می‌دهد از دوره‌های گذشته جایگاه خاصی بین مردم و خصوصا هنرمندان داشته‌است.

وی ادامه داد: حتی از دل شاهنامه هنرهای دیگری چون نقالی که در قهوه‌خانه‌ها شکل گرفت به وجود آمد یا نقاشان قهوه‌خانه‌ای بدیدار شدند. این هنر‌ها در کنار نگارگری شاهنامه برای مردمی که سواد کمتری داشتند فرصت آشنایی با شاهنامه را فراهم می‌آورد.

در دوره ایلخانی شاهنامه بزرگ ابوسعیدی یا شاهنامه بزرگ ایلخانی را داریم و در دوره تیموریان سه شاهنامه مهم بایسنقری، محمد جوکی و ابراهیم سلطان را داریم. در دوره صفوی شاهنامه شاه عباسی و شاه طهماسب و شاهنامه شاهنامه چغا‌ی خان یا شاهنامه وینزور را داریم. در دوره قاجار هم شاهنامه داوری و چندین شاهنامه چاپ سنگی مهم به یادگار مانده‌است که شاهنامه علی‌قلی خوبی از این جمله است. وی درباره شاهنامه‌های مهم تاریخی بیان کرد: ما در دوره ایلخانی شاهنامه بزرگ ابوسعیدی یا شاهنامه بزرگ ایلخانی را داریم و در دوره تیموریان سه شاهنامه مهم بایسنقری، محمد جوکی و ابراهیم سلطان را داریم.

تحلیل‌های روز را رصد کنید

www.Rasad.org

پایگاه تحلیلی دفتر پژوهش روزنامه خراسان

۱/۶۲۰۳۶۵۲

CMYK